

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

**ΣΧΟΛΗ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΩΝ ΜΕΣΩΝ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΩΝ**

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

«ΕΓΩ ΕΧΩ ΦΙΛΟΥΣ ΕΛΛΗΝΕΣ»

**ΜΙΑ ΕΘΝΟΓΡΑΦΙΚΗ ΜΑΤΙΑ ΣΕ ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΑΛΒΑΝΩΝ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ ΤΟΥ
1990**

ΚΟΝΤΡΑ ΜΑΡΙΝΑ

A.M. 3819076

**ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ:
ΚΑΛΑΝΤΖΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ**

ΒΟΛΟΣ, 2023

«Βεβαιώνω ότι είμαι συγγραφέας αυτής της πτυχιακής εργασίας, η οποία εκπονήθηκε σύμφωνα με τον Κανονισμό Εκπόνησης Πτυχιακής Εργασίας του ΤΠΔΜΒ».

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η παρούσα εργασία πραγματεύεται ιστορίες Αλβανών μεταναστών και μεταναστριών στην Ελλάδα. Πηγή έρευνας αποτελούν μαρτυρίες, οι οποίες αφορούν την δεκαετία μεταξύ του 1990 - 2000. Αντικείμενο της ανθρωπολογικής αυτής μελέτης, αποτελούν οι αφηγήσεις τεσσάρων μελών του οικογενειακού μου περιβάλλοντος, και συγκεκριμένα του πατέρα μου, της μητέρας μου, του παππού μου και της θείας μου, όπου και η διαφορά ηλικίας μεταξύ τους κυμαίνεται από δέκα μέχρι τριάντα πέντε χρόνια.

Μέσα από επιτόπια έρευνα και συζητήσεις/συνεντεύξεις μαζί τους, θα προσεγγίσω ερωτήματα για τους λόγους τους οποίους οδηγήθηκαν στην εγκατάλειψη της πατρίδας τους (Αλβανία), το πώς τους έβλεπαν και αποδεχόντουσαν οι κοινωνίες στην χώρα υποδοχής (Ελλάδα), και το πώς οι ίδιοι ανταποκρίνονταν στις αντιλήψεις αυτές και μέσω ποιών συνθηκών κατάφεραν να φτάσουν στην Ελλάδα.

Στο πρώτο κεφάλαιο δίνεται η εικόνα της ταυτότητας του μετανάστη, και συγκεκριμένα του προερχόμενου από την Αλβανία, η πορεία του προς την γειτονική χώρα, και το βίωμα της μετανάστευσης τότε και πώς αυτό εξιστορείται σήμερα. Στο δεύτερο κεφάλαιο παρουσιάζεται η αντιμετώπιση των Αλβανών μεταναστών στην Ελλάδα και ποια η αντίδραση αυτών. Τέλος, ακολουθεί η ανάλυση της κοινωνικής ενσωμάτωσής τους και η αποδοχή της χώρας προέλευσής τους.

Η μελέτη έχει σκοπό, να διερευνήσει τη μετανάστευση, μέσα από αφηγήσεις ζωής μεταναστών και μεταναστριών από την Αλβανία και το πώς αυτές διαφέρουν ανά ηλικία. Να καταλάβουμε πώς βιώνουν τα υποκείμενα την εκάστοτε συνθήκη -την μετανάστευση ως εμπειρία-, και τι σημαίνει εν τέλη να είσαι μετανάστης στην Ελλάδα 30 χρόνια;, σαν κάτι που μπορείς να διερευνήσεις μέσα από εθνογραφία.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Αισθάνομαι την ανάγκη να υποδείξω την αμέτρητη ευγνωμοσύνη μου, στην οικογένειά μου για την απέραντη υποστήριξή τους σε κάθε μου επιλογή. Ιδιαίτερες ευχαριστίες εκφράζω για την βοήθεια που μου προσέφεραν ο παππούς μου και η θεία μου, για τον χρόνο τους και τις πολύτιμες πληροφορίες που μου μετέφεραν. Τέλος θα ήθελα να ευχαριστήσω για ακόμη μια φορά, τον επιβλέποντα καθηγητή μου, κ. Κωνσταντίνο Καλαντζή για τον χρόνο και τις συμβουλές του.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ	III
ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ	IV
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	V
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	06

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

Η ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΜΕΤΑΝΑΣΤΗ	08
1.1 Η ΠΟΡΕΙΑ ΑΛΒΑΝΩΝ ΚΑΙ ΑΛΒΑΝΙΔΩΝ ΣΤΗΝ ΓΕΙΤΟΝΙΚΗ ΧΩΡΑ	10
1.2 ΒΙΩΜΑ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΤΟΥ ΜΕΤΑΝΑΣΤΗ	12

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΟΙ ΑΛΒΑΝΟΙ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ	16
2.1 Η ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗ ΤΩΝ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ	17
2.2 ΑΠΟΔΟΧΗ ΧΩΡΑ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ	18

ΕΠΙΛΟΓΟΣ	20
-----------------	-----------

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	22
---------------------	-----------

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

ΑΠΟΜΑΓΝΗΤΟΦΩΝΗΣΗ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΩΝ	24
--------------------------------------	-----------

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το άνοιγμα των συνόρων μεταξύ Ελλάδας και Αλβανίας έγινε στις αρχές του 1990, όπου ένας τεράστιος αριθμός μεταναστών εισήλθε στην χώρα.(Αρχοντής, 2019). Στην Ελλάδα σύμφωνα με έρευνες, οι Αλβανοί αποτελούν τη πλειονότητα των μεταναστών.(Φακαλής,2021). Η μελέτη μου, θα εστιάσει στην εξιστόρηση προσωπικών εμπειριών μέσα απο καταγραφές που έκανα σε μέλη της οικογένειάς μου. Αφού πηγή πληροφοριών θα αποτελέσει ο στενός οικογενειακός μου κύκλος, η έρευνα θα έχει το χαρακτηριστικό της αυτοεθνογραφίας. (Τζούλι, 2014).

Υπάρχει τουλάχιστον από τη δεκαετία του 1990 και ιδίως μετά τη δεκαετία του 2000 μία άποψη στις κοινωνικές επιστήμες, τις φεμινιστικές σπουδές, την εθνογραφία κ.ά ότι ο εαυτός και ιδίως οι δυσμενείς εμπειρίες φύλου, εθνότητας, κλπ μπορεί να μετατραπεί σε γόνιμο εργαλείο έρευνας και αποδόμησης των πολιτικών συνθηκών που κυριαρχούν σε κάθε κοινωνικό πλαίσιο.(Ραπουργία, 1995).

Σημαντική είναι η αναφορά στα ζητήματα και στις δυνάμεις της ανθρωπολογίας - οίκοι, όπου δημιούργησε μια συζήτηση στην ανθρωπολογία, αναφορικά με ζητήματα πρόσβασης, εξουσίας και ηθικής.(Γκέφου-Μαδιανού, 1999 & Kuper, 2019). Σύμφωνα με την ανθρωπολόγο Δ. Μαδιανού, ο όρος αυτός ορίζεται ως η εθνογραφική μελέτη στο οικείο περιβάλλον του ανθρωπολόγου.(Μαδιανού,2011). Ένας «εντόπιος ανθρωπολόγος», διεξάγει έρευνα ανάμεσα σε ανθρώπους που «γεννήθηκε, μεγάλωσε και ζει, που μιλάει ίδια γλώσσα». (Μαδιανού, 2011:410-411). Έτσι και στη δική μου έρευνα, τονίζεται αυτό το χαρακτηριστικό, ως κόρη αλβανών μεταναστών. Τα επιλεγόμενα υποκείμενα της έρευνάς μου, αποτελούν μέλη του οικογενειακού μου περιβάλλοντος, με τους οποίους συναναστρέφομαι μαζί τους σε καθημερινή βάση, τόσο στην ελληνική αλλά και στην αλβανική γλώσσα.

Η Μαδιανού, η οποία έκανε έρευνα στα Μεσόγεια της Αττικής, ταυτίστηκε με μια συγκεκριμένη μερίδα του πληθυσμού. Απέκτησε πρόσβαση στην τοπική γνώση, το έζησε από ‘μέσα’, αλλά αυτό της δημιούργησε πρόβλημα, καθώς με την ταύτιση της, ήρθε σε αντίθεση με άλλα τμήματα της τοπικής κοινωνίας.(Μαδιανού, 2011). Ευρύτερα με την ανθρωπολογία οίκοι, τίθενται ζητήματα ετερότητας και εγγύτητας, καθώς με την έλλειψη απόστασης, υπάρχει κίνδυνος αυθεντίας και εξουσίας του ανθρωπολόγου, όπου η σχέση του με τους ντόπιους, θεωρείται δεδομένη, καθώς και το ότι ο ανθρωπολόγος ξέρει και καταλαβαίνει καλύτερα το οικείο. Παρατήρησα,

κατά την διάρκεια των συνεντεύξεων, όταν τα υποκείμενά μου, κατεύθυναν αλλού την συζήτηση, εγώ προσπαθούσα να την επαναφέρω σε στοιχεία που ήθελα και με ενδιέφεραν να επικεντρωθούμε. Αυτό το πετύχαινα, ρωτώντας ή επαναλαμβάνοντας την ίδια ερώτηση. Αυτό, γινόταν καθώς έχω ήδη ακούσει τις ιστορίες τους, και σε πολλές απο αυτές ήμουν και εγώ η ίδια μάρτυρας.

Υπήρξε όμως και η αντίθετη θέση. Σύμφωνα με την ανάλυση της Hastrup, αμφισβητείται το γεγονός ότι ο ιθαγενείς ανθρωπολόγος ξέρει και τονίζει ότι η παρατήρηση «απο μέσα» είναι μειονεκτική. (Hastrup, 2013). Αναλύοντας επομένως, το φαινόμενο της μετανάστευσης, ως κόρη μεταναστών, βρίσκομαι σε ένα οικείο πεδίο. Οι γνώσεις που ήδη διαθέτω βοηθούν στην καλύτερη κατανόηση των λεγόμενων των συνεντευζιαζόμενων μου (Kuper, 2019), καθώς μπορώ να καταλάβω την θέση τους και τον τρόπο σκέψης τους. Λαμβάνω όμως υπόψη και την αντιπρόταση της Hastrup. Παίρνω κάποια απόσταση από το θέμα με σκοπό να μετατρέψω σε ξένη την οικεία εμπειρία, πετυχαίνοντας την καλύτερη παρατήρηση και ανάλυση, σε θέματα που οι ντόπιοι θεωρούν δεδομένα.

Έτσι, η πτυχιακή αυτή σκιαγραφεί μέσα από αφηγήσεις, κάποια βασικά σημεία της εμπειρίας Αλβανών μεταναστών, που αφορούν στον αδιόρατο ρατσισμό, στη γλώσσα και την αίσθηση ταυτότητας, αλλά και ρίχνει φώς σε σύγχρονες εμπειρίες αλβανών που νοιώθουν ενσωματωμένοι στην Ελλάδα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

Η ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΜΕΤΑΝΑΣΤΗ

Η συγκρότηση της ταυτότητας των Αλβανών μεταναστών διαφοροποιείται ανάλογα με τα βιώματα και τις ηλικίες τους. Συνεχίζουν και παραμένουν Αλβανοί στην καταγωγή, αρχίζουν όμως και ενσωματώνουν στοιχεία ελληνικότητας, δηλαδή τα συνδυάζουν, και έτσι βρίσκονται στο ενδιάμεσο. (Πουλοπούλου, 2006). Φαίνεται ότι διαθέτουν διπλή ταυτότητα και δεν μπορούν να αποχωριστούν καμία από τις δύο, καθώς η μια θεωρείται η χώρα καταγωγής και η άλλη χώρα διαμονής, ανάπτυξης και εξέλιξης. Οι ίδιοι την θεωρούν, ως μια μετακίνηση σε κάτι πολιτισμικά ανώτερο και καλύτερων συνθηκών διαβίωσης ως προς την εκπαίδευση/παιδεία, οικονομία, κουλτούρα και την πνευματική υγεία.

Σύμφωνα με την μαρτυρία του πατέρα μου, η εγκατάσταση σε μια δεύτερη χώρα, αποκαλούμενη χώρα διαμονής, γίνεται για λόγους καλύτερης διαβίωσης και επαγγελματικής αποκατάστασης, σε χώρα πιο ανεπτυγμένη κοινωνικά, οικονομικά και πολιτικά. Καταφτάνουν σε μια χώρα για την οποία δεν είχαν ξαναανημερωθεί, πέρα από προσωπικές εμπειρίες ατόμων και τις φήμες που άκουγαν από στόμα σε στόμα.

Για τον πατέρα μου επομένως, έκανε ο παππούς μου την αρχή, ως ο μεγαλύτερος της οικογένειας, μεταναστεύοντας στην Ελλάδα, ακολουθώντας έτσι και ο πατέρας μου. Πρώτα εγκαταστάθηκαν οι δύο άντρες της οικογένειας, ακολουθώντας αργότερα τα υπόλοιπα μέλη. Σύμφωνα με τη θεωρία του βιολογικού φύλου : «... εμπεριέχει μία θεωρία για τις 'φυσικές' ικανότητες αντρών και γυναικών, μία πρόταση για το τι συνιστά 'κανονική' συμπεριφορά και ένα γνώμονα ηθικής αποτίμησης της ανδρικής και γυναικείας δράσης». (Παπαταξιάρχης, Παραδέλλης, 2006:13). Έτσι και η δράση της μετανάστευσης στην αλβανική κοινωνία την εποχή του '90, σύμφωνα με τα λεγόμενα του παππού μου, θεωρούταν μια «ανδρική υπόθεση» και ότι δεν μπορούσε να ρισκάρει μια γυναίκα, μεταναστεύοντας σε μια ξένη χώρα. Επομένως, αφού είχαν δημιουργήσει τις κατάλληλες συνθήκες διαβίωσης, μετά από δυσκολίες και εμπόδια, κατέφτασαν στην Ελλάδα και τα άλλα μέλη. Συγκεκριμένα, εγκαταστάθηκαν στην Θέρμη της Θεσσαλονίκης, αφήνοντας πίσω το χωρίο Μόλλαϊ της Κορυτσάς.

Με την εγκατάστασή τους στην Ελλάδα αλλάζουν και υιοθετούν ελληνικά ή ελληνοποιημένα ονόματα, ακριβώς για να νιώσουν αποδεκτοί, για να τους αποκαλούν και πιο εύκολα, να μην δέχονται ρατσιστικά σχόλια και να ενταχθούν πιο ομαλά στην κοινωνία. Χαρακτηριστικό παράδειγμα, σχετικά με την αλλαγή ονόματος μεταναστών, αποτελούν τα παρακάτω λόγια της μητέρας μου, η οποία με το που πέρασε τα σύνορα αναγκάστηκε να προχωρήσει στην αλλαγή του ονόματος. «Εκείνη την εποχή όλοι άλλαζαν ονόματα, έβαζαν ελληνικά ονόματα ή ονόματα που πλησίαζαν τα δικά τους. Εμένα για παράδειγμα όλοι στην Ελλάδα με ξέρουν πλέον ως Μαρία, ενώ το ονομά μου είναι Mariolla (Μαριόλλα), όχι Mariola με δυο λ... με βαρύ λ...». Φαίνεται ότι οι δύο χώρες αντιμετωπίζουν και προβλήματα ως προς την προφορά συγκεκριμένων γραμμμάτων, που αυτό οδηγεί και στη λάθος άρθρωση αλβανικών λέξεων. Στην προκειμένη περίπτωση, η συνεντεξιαζόμενη τονίζει την σωστή προφορά του ονόματός της, που προφέρεται λάθος από τους Έλληνες.

Θυμάμαι μια στιγμή από το παρελθόν, όταν ήρθε η μητέρα μου στο δημοτικό να πάρει τους βαθμούς μου. Συστήθηκε με την δασκάλα μου ως «Mariolla». Της ζήτησε όμως να επαναλάβει το όνομά της, καθώς δεν το κατάλαβε και ζήτησε από την μητέρα μου να της απευθυνθεί με το όνομα «Μαρία» για να την θυμάται πιο εύκολα. Έχει αποδεχτεί πια το γεγονός αυτό και το όνομα «Μαρία» στην Ελλάδα, όταν όμως έρχεται η στιγμή να επισκευτεί την Αλβανία, όλοι την αποκαλούν με το κανονικό της όνομα, αφού έτσι την ξέρουν από μικρή και πριν μεταναστεύσει στην Ελλάδα. Προσπαθεί όμως, να επαναφέρει όπου είναι δυνατόν και την θυμούνται το κανονικό της όνομα, όπως ακριβώς με το παράδειγμα στο οποίο πρωτοαναφέρθηκα.

Πλέον η μητέρα μου έχει δύο ονόματα όπως και ζει ανάμεσα σε δύο πατρίδες. Από την μια είναι η χώρα καταγωγής, και από την άλλη η χώρα που την υποδέχτηκε και στην οποία έχτισε μία διαφορετική και βελτιωμένη ζωή. Φαίνεται λοιπόν ότι δεν μπορεί να απορρίψει καμία, καθώς τις θεωρεί και τις δύο μέρος του εαυτού της και της ταυτότητάς της. Οι Αλβανοί μετανάστες, αναδεικνύονται σε «δρώντα και κοινωνικά υποκείμενα», που συνεχώς χτίζουν ανανεώνουν ή συλλέγουν ταυτότητες. (Μπάδα, 2009:20).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1.1

Η ΠΟΡΕΙΑ ΑΛΒΑΝΩΝ ΚΑΙ ΑΛΒΑΝΙΔΩΝ ΣΤΗΝ ΓΕΙΤΟΝΙΚΗ ΧΩΡΑ

Αρχικά οι αλβανοί μετανάστες εγκαταλείπουν την χώρα τους με τη θέληση τους, με την προσδοκία ότι θα τους προσφερθεί μία ικανοποιητική ζωή, αναζητώντας καλύτερες συνθήκες. Οι δυσκολίες και οι άσχημες περιστάσεις που επικρατούσαν την περίοδο εκείνη στην Αλβανία, -πόλεμος με την πτώση του σοσιαλιστικού καθεστώτος το '97, πείνα, φτώχεια- δικαιολογούν την κίνηση των μεταναστών, να σπεύσουν στην γειτονική χώρα. Καλείται να ενταχθεί επομένως σε ένα νέο τόπο, τον οποίο δεν τον γνωρίζει, να ενσωματωθεί μέσα στην κοινωνία και να συνυπάρξει αρμονικά, τόσο με τους ντόπιους, όσο και μεταξύ άλλων μεταναστών.

Η Ελλάδα ως χώρα που βρίσκεται στην Ευρωπαϊκή Ένωση, έχει πλεονεκτήματα και προνόμια. Μέσω της στήριξης της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Ελλάδα λαμβάνει βοήθεια σε πολλούς τομείς.(Μάαστριχτ, 1992). Σε επίπεδο εκπαίδευσης, οικονομικής και εργασιακής ανάπτυξης, δικαιοσύνης και δημοκρατίας. Η Αλβανία, η οποία ακόμη και σήμερα παλεύει να ενταχθεί, δεν έχει τα ίδια οφέλη. Έτσι, ο μετανάστης και η μετανάστρια, σπεύδουν εκεί όπου τους προσφέρονται καλύτερα δεδομένα ζωής.

Η πορεία τους, ώστε να φτάσουν στην Ελλάδα χαρακτηρίζεται από δυσκολίες και εμπόδια. Λαθραία και παράνομα χωρίς να περάσει από σύνορα, καθώς δεν είχε τα απαραίτητα χαρτιά και δικαιολογητικά, επιδίωκε να καταφτάσει στην Ελλάδα, είτε κρυμμένος σε κάποιο όχημα, υπό την επίγνωση και την βοήθεια βέβαια του Έλληνα οδηγού, έχοντας συμφωνήσει νωρίτερα, ως αντάλλαγμα ένα χρηματικό ποσό, είτε όταν έπεφτε το φώς της ημέρας, περπατούσε έξω από τα περιφράγματα, πάλι λαθραία, για να μην γίνει αντιληπτός από την ελληνική αστυνομία.

Να τονιστεί ότι ο Έλληνας οδηγός, σύμφωνα με τα λεγόμενα του παππού μου, έκανε αυτή την δουλειά, ζητώντας απο τους μετανάστες χρηματικές ανταμοιβές, παράνομα, και ρισκάροντας την ελευθερία του, καθώς εάν γινόταν αντιληπτός απο την ελληνική αστυνομία, είχε ποινή φυλάκισης. Αυτή ήταν η εμπειρία του πατέρα μου, προσπαθώντας να φτάσει εν τέλη απο την Κορυτσά της Αλβανίας, στην Θεσσαλονίκη. Πολλές ήταν οι προσπάθειες και οι απόπειρες να φτάσει στην Ελλάδα, διασχίζοντας το βουνό Γράμος, καθώς ήδη τρεις φορές τον είχε σταματήσει η

αστυνομία και τον είχε γυρίσει πίσω στην Αλβανία. Δεν το έβαζε κάτω, ξαναπροσπάθησε, και την τέταρτη φορά τα κατάφερε.

Μια τελείως διαφορετική αντιμετώπιση είχε η θεία μου, η αδερφή του πατέρα μου. Λόγω της μικρής της τότε ηλικίας, μόλις 8 ετών, ήταν αδύνατον να ακολουθήσει την πορεία του αδερφού της, έτσι διένυσε τα σύνορα της Κρυσταλλοπηγής με πλαστά χαρτιά, έχοντας αλλάξει το όνομα της. Έχοντας ακούσει προηγούμενες μαρτυρίες από τον παππού και τον πατέρα μου, οι συνοδοί της θείας μου, οι οποίοι ήταν συγγενείς, είχαν φροντίσει η αλλαγή του ονόματος να γίνει πρώτου η θεία μου περάσει τα σύνορα, για να ταυτοποιηθεί με ένα όνομα, σε αντίθεση με την μητέρα μου, η οποία έκανε την αλλαγή αφού πέρασε τα σύνορα. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα την πιο ομαλή ένταξη και αποδοχή στην Ελληνική κοινωνία. Έπρεπε δηλαδή η θεία μου να συνηθίσει με το όνομα Κωνσταντίνα, αντί του ονόματος Ντενίσα, που για ένα μικρό παιδί ήταν πολύ δύσκολο.

Ακολουθούσε συγκεκριμένες σκηνοθετικές οδηγίες για να φανεί απολύτως φυσιολογική η απόπειρά της. «Ο πρώτος κανόνας είναι να είναι κανείς ήρεμος και να μην πανικοβάλλεται. Αν έχεις αυτοπεποίθηση περνάς ακόμη και με το χειρότερο διαβατήριο στο χέρι. Ωστόσο, το σώμα σου μπορεί να σε προδώσει».(Χατζηπροκοπίου, 2010: 329-330). Είναι λόγια που της τα είπαν και οι συνοδοί της, καθώς ως μια πρωτόγνωρη εμπειρία για αυτήν σίγουρα θα είχε αγχος και θα ήταν δύσκολο να υποδυθεί μια κομπέλα με αλλά στοιχεία ταυτοποίησης, και διαφορετικά από αυτά που είχε συνηθίσει.

Διατηρήθηκε όμως το επίθετο. Το επώνυμο «Κόντρα», σύμφωνα με τα λεγόμενα του παππού μου, προήλθε ως παρατσούκλι για τον δικό του παππού, ο οποίος ερχόταν συχνά σε συγκρούσεις και αντιπαραθέσεις. Είναι μια λέξη που προφέρεται το ίδιο και αποτυπώνει την ίδια σημασία, τόσο στην αλβανική αλλά και στην ελληνική γλώσσα. Τα παρατσούκλια αποτυπώνουν ένα κομμάτι του χαρακτήρα και συνεπώς της ταυτότητας ενός ατόμου. Σε κοινωνικό επίπεδο στην ελληνική ύπαιθρο (ορεινή Κρήτη) τα παρατσούκλια μεταδίδουν έναν κόσμο πιο οικείο και εσωτερικό μεταξύ χωριανών. (Herzfeld, 2012 & Kalantzis, 2019). Έτσι και για τον παππού μου το παρατσούκλι που είναι όνομα οικειότητας και χωριού, έγινε το επίσημο όνομά του.

Ήταν επομένως ένα στοιχείο, που δεν δυσκόλεψε παραπάνω την κατάσταση και την απόπειρα της θείας μου στα σύνορα, καταφάνοντας εν τέλει στην Ελλάδα και

συγκεκριμένα στον πατέρα μου, ο οποίος είχε δημιουργήσει ήδη ικανοποιητικές συνθήκες διαβίωσης ενός παιδιού, τότε που η αδερφή του ήταν μικρό παιδί, έχοντας βρεί ένα σπίτι και μια σταθερή δουλειά μεροκάματου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1.2

ΒΙΩΜΑΤΑ ΤΟΥ ΜΕΤΑΝΑΣΤΗ

Κεντρικό σημείο της έρευνας, αποτελεί η συζήτηση με τον παππού μου. Μέσα απο την συνομιλία αυτή θέλησα, να δώσω έμφαση στο πως βιώνουν τα υποκείμενα την εκάστοτε συνθήκη και τις αναμνήσεις τους.

Παρακάτω παραθέτω μια ασπρόμαυρη φωτογραφία τραβηγμένη στην Θέρμη της Θεσσαλονίκης. Αποτυπώνεται μια χαρούμενη στιγμή με τα ξαδέφια του πατέρα, πίνοντας μπύρες, πέρα των όλων δυσκολιών και άσχημων συνθηκών για να φτάσουν στην Ελλάδα. Ίσως να δηλώνει και την χαρά αυτής της επιτυχίας. Τα πρόσωπα κοιτάνε την κάμερα και είναι σαν να θέλουν να μας δείξουν ακριβώς αυτή την χαρά. Κρατάνε το χαμόγελο, τονίζοντας την καλή στιγμή. Η συγκεκριμένη είναι φωτογραφία που θα την έστελνε πίσω στην οικογένειά του. Αυτός ήταν και ένας παραπάνω λόγος, να δείξει οτι είναι καλά και χαμογελάει.

Ενδιαφέρον είναι η στάση του ατόμου στα δεξιά, ο οποίος είχε μόλις μάθει για τον θάνατο ενός οικείου του προσώπου, αντικατοπτρίζοντας έτσι ένα αινιγματικό και υπαινικτικό βλέμμα στο φακό. Κρατάει ένα ουδέτερο βλέμμα, καθώς σύμφωνα με τα λεγόμενα του παππού μου, ακόμη και για τέτοιες δυστυχίες ήταν αδύνατον να γυρίσουν Αλβανία, καθώς η παραμονή τους στην Ελλάδα ήταν παράνομη.

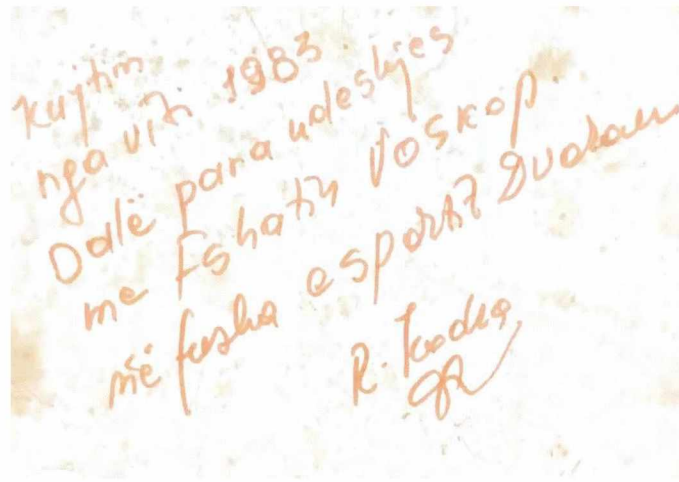

Εικόνα 1: Ο παππούς μου στο κέντρο της φωτογραφίας στην Ελλάδα. Φωτογραφία αγνώστου, 1983.

Η φωτογραφία αυτή βρισκόταν μπροστά στον παππού μου κατά την διάρκεια της συζήτησης, η οποία έγινε το έναυσμα για ζωντανές συζητήσεις και μνήμες. Η μεθοδολογία αυτή, της χρήσης της φωτογραφίας στην συζήτηση, αναφέρεται στην ανθρωπολογία με τον όρο φωτο-εξαγωγή, ως κάτι που διευκολύνει την ανταλλαγή πληροφοριών και την ζωντανία της συνομιλίας. (Mannik, 2011). Του δημιουργήθηκαν επομένως, διάφορα συναισθήματα λύπης αλλά και χαράς. Λύπης, καθώς θυμήθηκε τις αμέτρητες δυσκολίες που πέρασε και χαράς, καθώς κατάφερε να δημιουργήσει σωστές και ικανοποιητικές συνθήκες για αυτόν και την οικογένειά του.

Η εικόνα αυτή είχε μια σημείωση στην πίσω όψη της, συγκεκριμένα μια αφιέρωση στα αλβανικά, για την οικογένειά του, καθώς και τον τόπο, όπως και την χρονολογία που τραβήχτηκε η φωτογραφία. Συγκεκριμένα, η μετάφραση της σημείωσης είναι η εξής: «Ενθύμιο από το 1983 τραβηγμένη στο χωριό πριν από τον αγώνα ποδοσφαίρου στο γήπεδο. -R. Kodra- ». Χρησιμοποιεί το παρατσούκλι του, επειδή είχε γίνει πλέον επίσημο όνομα. Τέλος, αποτυπώνεται το όνομα και η υπογραφή του παππού μου. Με αυτή την κίνηση ο παππούς μου θέλει να θυμάται την στιγμή αυτή, γιατί όπως μου είπε κιόλας: « όταν γεράσω ποτέ δεν ξες...».

Με την σημείωση της φωτογραφίας παρατήρησα επίσης, ότι ο παππούς μου είχε βρεί το χρόνο και το περιθώριο ενασχόλησης με δικές του αγαπημένες δραστηριότητες, καθώς ξέρω ότι του άρεσε πολύ το ποδόσφαιρο, ακόμη και εάν βρισκόταν ως μετανάστης, που ως κύριο στόχο είχε την οικονομική αποκατάστασή του.

Εικόνα 2 : Η πίσω όψη της εικόνας 1.

Απο την άλλη πλευρά, μία έγχρωμη φωτογραφία του παππού κατά την διάρκεια της συζήτησης, η οποία εστιάζει στα δακρυσμένα μάτια του αλλά και τα χέρια του, τα οποία τρίβονται μεταξύ τους, τονίζοντας την πίεση της στιγμής της συνέντευξης. Επιπλέον δείχνει την νοσταλγία του παρελθόντος, δημιουργώντας παράλληλα αφηγήσεις χαράς. Σε αντίθεση με την ασπρόμαυρη εικόνα, το υποκείμενο δεν εστιάζει στην κάμερα, τονίζοντας την αναπόληση του παρελθόντος.

Εικόνα 3 : Ο παππούς μου κατά την διάρκεια της συζήτησης. Τραβηγμένη απο Μ. Κόντρα, 2023.

Σύμφωνα με τον Καλαντζή, που έκανε εθνογραφική έρευνα στα Σφακιά και χρησιμοποίησε φωτογραφίες της Nellys, οι συνομιλητές του βλέπουν το παρελθόν ως αξιοθρήνητο αλλά και ηρωικό και αγνό. (Kalantzis, 2019: 225-235). Έτσι και ο παππούς μου κατά την διάρκεια της συζήτησης, μέσα από τα δακρυσμένα μάτια, αλλά και την στάση του σώματος, όπως και των χεριών του, αφήσει να υπονοηθεί ακριβώς αυτό. Επιπλέον, και το γεγονός ότι δεν κοιτάει την κάμερα, δείχνει την νοσταλγία και τον ψυχικό πόνο της στιγμής.

Σκέφτεται και δυσανασχετεί παράλληλα με τις δυσκολίες που έχει περάσει, τονίζοντας όμως τις επιτυχίες. Πέρα των όλων δυσκολιών και της φτώχειας που επικρατούσε στην Αλβανία την εποχή του '90, ο παππούς μου αλλά και άλλοι συγγενείς, ήταν πρόθυμοι να βοηθήσουν και να ενημερώνουν άτομα, που δεν γνώριζαν για την Ελλάδα και τους καθοδηγούσαν, ώστε να σπύσουν και αυτοί στην γειτονική χώρα, για μια καλύτερη ζωή. Ακόμη τους φιλοξενούσαν στο σπίτι που νοίκιαζαν στην Ελλάδα, μέχρι να αποκτούσαν την δική τους οικονομική αποκατάσταση. Φαίνεται επομένως, ότι αυτές οι κινήσεις του παππού μου αλλά και των συγγενών του, τονίζουν μια στάση ήθους και φιλοδοξίας. Αντίστοιχα, και οι Σφακιανοί μιλάνε για το πόσο φτώχεια υπήρχε παλιά, αλλά και πόσο ηθικά ανώτεροι ήταν οι πρόγονοι τους. (Kalantzis, 2019).

Τέλος, ο παππούς μου θέλησε να μιλήσει μαζί μου στην αλβανική γλώσσα. Ήταν κάτι που του βγήκε αυθύρμητα, όντας γνώστης της ελληνικής γλώσσας. Δεν θέλησα να του σταματήσω την ροή, απο την στιγμή που η αλβανική γλώσσα είναι η μητρική του, είναι πιο εύκολο να εκφράσει βασικά συναισθήματα και σκέψεις σε αυτή.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΟΙ ΑΛΒΑΝΟΙ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Οι μετανάστες της Αλβανίας που ζουν και εργάζονται στην Ελλάδα προέρχονται από μια χώρα η οποία θεωρείται υποτιμημένη και κατώτερη σε σύγκριση με την Ελλάδα. Επηρεάζονται σε μεγάλο βαθμό με την υποδεέστερη και κατώτερη θέση που τους αντιμετωπίζει η ελληνική κοινωνία και έτσι επηρεάζουν και τα παιδιά τους. Σημαντική είναι η αναφορά στον Οριενταλισμό. [Said, (1978) 1987]. Πιο συγκεκριμένα, οι Έλληνες θεωρούν τους εαυτούς τους, σε αντίθεση με την Αλβανία, αντίστοιχα με το πως θεωρούσαν οι βόρειο Ευρωπαίοι στο 19^ο αιώνα τον εαυτό τους, σε σχέση με την Ανατολή.

Η αντίδραση των αλβανών σε αυτό έχει μεγάλη σημασία. Το αποδέχονται χωρίς δεύτερη σκέψη. Ενθαρρύνουν και προτρέπουν τα παιδιά τους να αποδεχτούν τα ελληνικά μοντέλα και πρότυπα, ώστε να καταφέρουν περισσότερες επιτυχίες και να έχουν πλήρη αποδοχή. Το παιδί δεν επιθυμεί να παρουσιάσει την οικογένειά του και να μιλάει για αυτήν και έτσι αρνείται τον τόπο προέλευσής του. Ακριβώς, επειδή έχουν δημιουργηθεί ορισμένες προκαταλήψεις, και αντιλήψεις κατωτερότητας.

Μέσα απο μια συζήτηση που είχα με την μητέρα μου, άντλησα πληροφορίες που σχετίζονται με την αντιμετώπιση αλβανίδων γυναικών, ως προς την δουλειά που επιλέγουν να κάνουν. Αναλυτικότερα, η μητέρα μου με το που ήρθε στην Ελλάδα, άρχισε υπηρεσίες οικιακής βοηθού για δουλειές του σπιτιού, μέχρι να βγάλει κάποια βασικά χρήματα. Ολα τα νοικοκυριά την αντιμετώπιζαν με σεβασμό, πέρα απο μια φράση του ενός, που χαρακώθηκε στην μνήμη της. «Εσείς οι Αλβανίδες είστε για να καθαρίζετε σπίτια». Ο τρόπος αντιμετώπισής της, ήταν η υπομονή και η ανοχή τέτοιου είδους σχολίων, καθώς η ανάγκη χρηματικής ανταμοιβής, δεν άφηνε περιθώρια αντίδρασης, όπως επίσης πολλές φορές, η δοτικότητα τους άγγιζε την εκμετάλλευση.

Αντίστοιχα, με το μεταναστευτικό κύμα Φιλιπινέζων στην Ελλάδα το '80, παρατηρήθηκε η ίδια αντιμετώπιση φιλιπινέζων γυναικών, αποτελώντας το βασικό εργατικό δυναμικό ως οικιακοί βοηθοί. Στην Ελλάδα ο όρος «Φιλιπινέζα» χρησιμοποιείται ως μια μεταφορά για την οικιακή εργασία. (Τοπάλη, 2009).

Δηλώνοντας έτσι μια θέση υποτέλειας και κατωτερότητας, για όσες συνδέονται με αυτήν την απασχόληση.

Μετανάστες πρώτης γενιάς, λόγω του χαμηλού μορφωτικού επιπέδου, της ελλιπούς γνώσης ελληνικής γλώσσας και της συνύπαρξης με άτομα σε μια ξένη χώρα, γίνονταν αντικείμενα εκμετάλλευσης, πολλές φορές για δουλειές μεγάλου βαθμού δυσκολίας και παράλληλα δεν λάμβαναν το αντίστοιχο χρηματικό αντίτιμο. (Αθανασοπούλου, 2006 & Τοπάλη, 2009: 297-300).).

Ακόμη και το ίδιο το κράτος ορίζει την ταυτότητα των μεταναστών, αλλάζοντας τους κανονισμούς της αντιμετώπισής τους και τους διαχωρίζει από την υπόλοιπη «ελληνική» κοινωνία. Χαρακτηριστικό παράδειγμα θεσμικού ρατσισμού, αποτελεί η παρακάτω κατάσταση, στην οποία ήμουν παρούσα. Αποτυπώνεται μια στιγμή της καθημερινότητας, όπου έγω με την οικογένειά μου αποφασίσαμε να επισκεφτούμε τον Λευκό Πύργο της Θεσσαλονίκης. Στην είσοδο ζήτησαν ταυτότητες. Αφού αντίκρισαν την ξένη ταυτότητα, μας χρέωσαν από 3 ευρώ των καθένα, αντί για την δωρεάν είσοδο που προσφέρεται στους Έλληνες πολίτες. Τόνισαν δηλαδή έτσι τη διάκριση μας, από την κατηγορία Ελλήνων πολιτών.

Αμέσως, νιώσαμε υποτιμημένοι και αδικημένοι. Ο Λευκός Πύργος είναι μια εικόνα που αντικρίζουμε σε καθημερινή βάση και μας είναι μια οικεία εικόνα, με ελεύθερο οπτικό, εξωτερικό πεδίο. Κάτι που θα έπρεπε να μας επιτρέπεται και για το μέσα, χωρίς χρηματικό αντίτιμο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2.1

Η ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗ ΤΩΝ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ

Το μεταναστευτικό κύμα της Αλβανίας προς την Ελλάδα πραγματοποιήθηκε με ταχύτατους ρυθμούς, πράγμα που το ελληνικό κράτος δεν ήταν προετοιμασμένο να ενσωματωθεί. Ο ελληνικός πληθυσμός δεν είχε ετοιμαστεί να δεχτεί την διαφορετικότητα τόσο έντονα. (Τζούλι, 2004). Ο μετανάστης και συγκεκριμένα η οικογένειά μου, ήλπιζε για καλύτερες συνθήκες διαβίωσης.

Σύμφωνα με τα λεγόμενα του πατέρα και του παππού μου, δύο ήταν οι λόγοι που τους οδήγησαν στην μετανάστευση. Αρχικά, η αυστηρή και η δικτατορική ζωή, που

τους επέβαλε ο πολιτικός ηγέτης της Αλβανίας Ενβέρ Χότζα και η εξέγερση του 1997 με την πτώση του σοσιαλιστικού καθεστώτος, η οποία έφερε αντιμέτωπη την Αλβανία με εσωτερικά προβλήματα και διαμάχες, οδηγώντας σε ένοπλη σύγκρουση, μεταξύ του καθεστώτος που υπήρχε και των ένοπλων πολιτών.

Αυτά τα γεγονότα χαρακτήριζαν και χαράκωσαν πλέον την Αλβανία, δημιουργώντας και μια αρνητική εικόνα περι ατόμων προερχόμενων από αυτήν. Βέβαια ο τρόπος με τον οποίο ένας ντόπιος, θα δεχτεί τον μετανάστη, έχει να κάνει με την απασχόληση του, το μορφωτικό επίπεδο και την οικονομία της κάθε χώρας.

Οι μετανάστες βιώνουν το φαινόμενο του ρατσισμού και της ξενοφοβίας, εξαιτίας ορισμένων αρνητικών προδιαθέσεων, εναντίον ορισμένων ομάδων, προερχόμενων από άλλα έθνη. (Πουλοπούλου, 2007). Έχουν δηλαδή δημιουργηθεί ορισμένες ιδέες καλύπτοντας τα θετικά στοιχεία, φέρνοντας στην επιφάνεια τις αρνητικές αυτές κριτικές.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2.2

ΑΠΟΔΟΧΗ ΧΩΡΑ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ

Τα τελευταία σχεδόν δέκα χρόνια, φαίνεται μια έντονη κινητικότητα των Αλβανών μεταναστών δεύτερης γενιάς, να προσπαθούν να κατανοήσουν και να μάθουν την μητρική τους γλώσσα. «Η δημόσια χρήση των αλβανικών δε θεωρείται πλέον, μία απορριπτέα ή στιγματισμένη πρακτική». (Gogonas 2009, 2010). Πλέον οι συχνές επαφές με την χώρα καταγωγής τους και την κοινότητά τους, δείχνει την διατήρηση της εθνοτικής τους ταυτότητας. Υπάρχει μία ευρύτερη στροφή στην αποδοχή της διαφορετικής εθνότητας στο δημόσιο λόγο στην Ελλάδα, το οποίο αποτυπώνεται και σε κείμενα «ιατρικά, επιστημονικών συνεδρίων, γαστρονομικά κ.α.». (Γιακουμάκη, 2006: 105-107).

Δεν ξεχνούν τα Αλβανικά και την αλβανική τους καταγωγή, δε ντρέπονται για αυτήν, δεν την κρύβουν και το σημαντικότερο νιώθουν περήφανοι. Διατηρούν στενούς δεσμούς με την χώρα καταγωγής τους, έχουν μεταφέρει ήθη και έθιμα ακόμη και θρησκευτικές γιορτές. Έχουν ενσωματώσει στοιχεία του δικού τους πολιτισμού και της κουλτούρας και τα αναβιώνουν μαζί.

Πλέον νέοι και νέες προσπαθούν να διαφημίσουν την Αλβανία και τις Αλβανικές παραδόσεις μέσω των social media, χτίζοντας μια εικόνα πιο ενημερωμένη και ελκυστική, ως αντικείμενο τουριστικής κατανάλωσης. Χρήστες του tik tok και του ίνσταγκραμ, ακόμη και διάσημες προσωπικότητες αλβανικής καταγωγής, διαφημίζουν την Αλβανία τόσο για χειμερινές όσο και για καλοκαιρινές διακοπές, την κουζίνα αλλά και την φιλοξενία που προσφέρουν, τονίζοντας και γνωστοποιώντας έτσι τα χαρακτηριστικά της χώρας.

Κατά τη διάρκεια της κυβέρνησης του Ενβέρ Χότζα (1960 -1980), κατασκευάστηκαν σχεδόν σε κάθε γωνία της Αλβανίας τα Μπάνκερ¹, με σκοπό την οχύρωση της χώρας. Πλέον, μερικά έχουν καταστραφεί, ενώ άλλα έχουν ζωγραφιστεί, ασκώντας πλέον διακοσμητικό ρόλο. Ένα συγκεκριμένο μπάνκερ, στο κέντρο της πρωτεύουσας της Αλβανίας, οδηγεί στο Bunk'Art 2, ένα μουσείο ιστορίας και τέχνης μέσα σε ένα υπόγειο καταφύγιο «πυρηνικών κρουσμάτων της κομμουνιστικής εποχής». (Μπάργκερ & Μπελινγκρέρι, 2021).

Εικόνα 4 : Είσοδος για το μουσείο μέσω του Μπάνκερ. Φωτογραφία του Αλέσιο Μάμο², 2021.

Αυτό επομένως, αποτελεί χαρακτηριστικό παράδειγμα της στροφής της Αλβανικής κοινωνίας, σε μια ελκυστική εικόνα για τους τουρίστες, τραβώντας την προσοχή τους. Έχουν βρει έτσι τον τρόπο, για να βγούν από τα χρόνια της δικτατορίας και της οικονομικής ύφεσης. (Μπελινγκρέρι, 2021).

¹ στρατιωτικές αποθήκες απο σκυρόδεμα, τσιμεντένια φρούρια.

² Την φωτογραφία μπορείτε να τη βρείτε στον παρακάτω σύνδεσμο:
<https://cdn.getyourguide.com/img/tour/60299f4477bce.jpeg/97.jpg>

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Η οικειότητα και η ανοιχτότητα χαρακτήριζαν τις συζητήσεις που είχα με τα μέλη της οικογένειάς μου. Απο την μια πλευρά η χρήση της κάμερας του κινητού, ήταν ένα αγγωτικό κομμάτι, αλλά ο ενικός με τον οποίο επέλεξα να τους απευθυνθώ ή ακόμη όταν ξεκινούσα μια ερώτηση με το «μπαμπά» ή «μαμά» για παράδειγμα, ένιωθα ότι ήταν άνετοι με την κατάσταση και οτι δεν τους ασκούσα κάποια παραπάνω πίεση. Σε αντίθεση με τον παππού μου, με τον οποίο επέλεξα η συζήτηση να γίνει χωρίς βιντεοσκόπηση, αλλά κρατώντας σημειώσεις, ακριβώς για να μην νιώσει αυτη την πίεση. Ήταν μια διαδικασία ευχάριστη, που είχε όμως στο επίκεντρο τις δυσκολίες της ξενιτιάς.

Μέσα απο ματιά ενός νεώτερου μέλους σύγχρονης γενιάς Αλβανών μεταναστών, μέσα από τις σπουδές, άρχισε να βιώνει το φαινόμενο της κοινωνικής κινητικότητας. Δεν είναι αλήθεια πάντως ότι τα παιδιά της δεύτερης γενιάς μεταναστών είναι πλήρως ενταγμένα στην ελληνική κοινωνία, υπάρχουν ακόμα πολλοί αποκλεισμοί. Πρώτος και πιο σημαντικός ο αποκλεισμός από την ιθαγένεια. Κλασικό παράδειγμα: ο ξάδερφός μου την πήρε πριν από δύο μήνες, στα 28 του χρόνια και ενώ κατοικεί στην Ελλάδα από τα 6 του. Το να μην έχεις ελληνική ιθαγένεια στερείσαι ακόμη και βοήθειες που προσφέρει το ίδιο το κράτος. Για παράδειγμα δεν δικαιούμαι το στεγαστικό φοιτητικό επίδομα, μόνο και μόνο επειδή δεν διαθέτω την ιθαγένεια, ενώ πληρώ όλες τις άλλες προϋποθέσεις.

Το φαινόμενο της μετανάστευσης θα συνεχίσει να υπάρχει , αλλά και να ενισχύεται. Τόσο απο Αλβανούς μετανάστες, όσο και απο άλλες εθνικότητες. Πλέον ο Αλβανός μετανάστης πρώτης και δεύτερη γενιάς, πέρα απο στόχους επιβίωσης, θέτει και άλλους σκοπούς. Όπως αυτούς για την εκπαίδευσή του. Οι συνομιλητές μου θεωρούν ότι η μετάβαση τους στην Ελλάδα, στόχευε στην βελτίωση της ζωής τους, και αυτο επιβεβαιώνεται με τις επιτυχίες που κατάφεραν, έχοντας «αναπτυχθεί» οικονομικά, επαγγελματικά αλλά και προσωπικά.

Προκειμένου οι μετανάστες να ενταχθούν στην κοινωνία και να γίνουν αποδεχτεί απο τα μέλη της, στρέφονται αρχικά στην αυταπάρνηση του ίδιου του εαυτού και της ταυτότητάς τους. Αφού ενταχθούν στην κοινωνία, επιστρέφουν στις ρίζες τους. Αυτό πηγάζει ως συμπέρασμα, με την αλλαγή των ονομάτων των υποκειμένων της έρευνάς μου, όταν ήρθαν Ελλάδα. Πλέον, συστήνονται και με τα αρχικά τους ονόματα και δεν

τα κρύβουν. Ακόμη, Έλληνες φίλοι, μου ζητάνε να μάθουν τα κανονικά ονόματα των γονιών μου, καθώς τους φαίνονται ιδιαίτερα και προτότυπα.

Ως παιδί μεταναστών γεννημένο στην Ελλάδα, παρά την αίσθησή μου, ότι ανήκω σε δυο εθνικότητες, αντιμετωπίζομαι σαν να μην έχω καμία απο αυτές, ή και το αντίθετο, σαν να διαθέτω διπλή ταυτότητα. Πολλες φορές στον τόπο απο τον οποίο κατάγομαι, έχω χαρακτηριστεί «ελληνίδα» και όχι «αλβανίδα» και αντίστοιχα στην Ελλάδα ως «αλβανίδα».

Έχω μάθει πλέον να ζώ με την αντίληψη αυτή και την έχω αποδεχτεί. Η απόφαση των γονιών μου να μεταναστεύσουν στην Ελλάδα είχε ως αποτέλεσμα την διπλή ταυτότητα και με ποιά απο τις δύο εν τέλη, θα αντιμετωπίζομαι απο τους γύρω μου.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Αθανασοπούλου, Α. (2006). Αλβανοί και «Αρβανίτες» : Πολιτισμική συνάφεια και μεταναστευτική εργασία στη Βόρεια Πελοπόννησο. Στο Ευθύμιος Παπαταξιάρχης (επ.). Περιπέτειες της ετερότητας (σσ. 241-250). Αθήνα. Εκδόσεις Αλεξάνδρεια.
- Αρχοντίου, Ν. (2019). Αλήθεια ή ψέμα; Ο Σαμαράς άνοιξε τα σύνορα και ήρθαν οι Αλβανοί στην Ελλάδα.
- Γιακουμάκη, Β. (2009). Περι διατροφής και εθνικής ταυτότητας : Οι διαστάσεις μιας νέας πολιτισμικής ποικιλότητας στη σημερινή Ελλάδα. Στο Ε. Παπαταξιάρχης (επιμ.), Περιπέτειες της Ετερότητας. Αθήνα: Αλεξάνδρεια.
- Γκέφου-Μαδιανού, Δ. (1999). Πολιτισμός και εθνογραφία. Από το ρεαλισμό στην πολιτισμική κριτική. Εκδόσεις: Ελληνικά Γράμματα.
- Γκέφου-Μαδιανού, Δ. (2011). Ανθρωπολογική θεωρία και εθνογραφία. Επιμέλεια Δήμητρα Γκέφου-Μαδιανού. Εκδόσεις Πατάκη, 2011.
- Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, (1992). Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΣΕΕ)/Συνθήκη του Μάαστριχτ.
- Hastrup, K. (2013). Anthropological contributions to the study of climate: Past, present, future.
- Herzfeld, M. (2012). Η ποιητική του ανδρισμού. Ανταγωνισμός και ταυτότητα σε ένα ορεινό χωριό της κρήτης. Εκδόσεις: Αλεξάνδρεια, 2002.
- Kalantzis, Konstantinos. 2019. Tradition in the Frame: Photography, Power and Imagination in Sfakia, Crete. Bloomington: Indiana University Press.
- Kuper, A. (2019). Anthropology and Anthropologists: The Modern British School. Routledge, 1799.
- Mannik, L. (2011). Remembering, Forgetting, and Feeling with Photographs.
- Μέρτζος, Ν. (2017) & Gogonas (2009, 2010). Η ταυτότητα των Αλβανών στην Ελλάδα. Ελληνικό Ινστιτούτο Στρατηγικών μελετών.
- Μπάδα, Κ. (2009). Ιστορίες μετανάστευσης μέσα απο παράνομα μονοπάτια, χώρος και ταυτότητες.
- Μπακαλάκη, Α. (2010). Για το κοινωνικό φύλο στην ανθρωπολογία και την ελληνική εθνογραφία. Στο Καντζα Βενετία, Μουτάφη Βασιλική, Παπαταξιάρχης Ευθύμιος (Επιμ.), Φύλο και κοινωνικές επιστήμες στην σύγχρονη Ελλάδα (σ. 51-87). Αθήνα : εκδόσεις Αλεξάνδρεια.

- Μπάργκερ, Μ. & Μπελινγκρερι, Μ. (2021). Κάποτε κρατικό μυστικό, αυτά τα αλβανικά καταφύγια είναι τώρα μουσεία.
- Panourgιά, Neni K. (1995). *Fragments of Death, Fables of Identity: An Athenian Anthropography*. Madison: University of Wisconsin Press.
- Παπαταξιάρχης, Ε, (2006). Εισαγωγή. Από τη σκοπιά του φύλου: Ανθρωπολογικές θεωρήσεις της σύγχρονης Ελλάδας. Στο Ε. Παπαταξιάρχης, Θ. Παραδέλλης (επιμ) *Ταυτότητες και φύλο στη σύγχρονη Ελλάδα*. Αθήνα: Αλεξάνδρεια.
- Πουλοπούλου, Ε. (2006). *Μετανάστευση και πληθυσμός στην Ελλάδα*. Πανεπιστήμιο Μακεδονίας Οικονομικών και Κοινωνικών Επιστημών, Θεσσαλονίκη.
- Said, E. [(1979), 1987]. *Orientalism. Intellectual history on a high order...and very exciting*. New York. A Division of Random House.
- Τζούλι, Μποράνα Λ. (2004). *Αλβανοί μετανάστες στην Ελλάδα: ανθρωπολογικές προσεγγίσεις του μεταναστευτικού τους παρελθόντος και παρόντος στην Αθήνα. Ζητήματα ταυτότητας και ιδιότητας του πολίτη*.
- Τοπάλη, Π. (2009). «Ασύμπτωτες σχέσεις: Φιλιππινέζες οικιακές βοηθοί και Ελληνίδες εργοδότες στην Αθήνα». Στο Ε. Παπαταξιάρχης (επιμ.), *Περιπέτειες της Ετερότητας*. Αθήνα: Αλεξάνδρεια.
- Φακαλής, Τ. (2021). *Έρευνα-Αθήνα-Τίρανα: Τι ενώνει και τι χωρίζει ακόμη τις δύο πλευρές*.
- Χατζηπροκοπίου, Μ. (2010). *Από τη γραφειοκρατική στη θεατρική επιτέλεση: επανεγγράφοντας και υπερβαίνοντας την 'προσφυγική εμπειρία'*.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

ΑΠΟΜΑΓΝΗΤΟΦΩΝΗΣΗ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΩΝ

Σύμβολα απομαγνητοφώνησης	Ερμηνεία
1,2,3 κτλ	δείχνει τον αριθμό της σειράς
↑	δείχνει ανύψωση τόνου φωνής
...	αργεί να μιλήσει
ΚΕΦΑΛΑΙΑ	τονίζει αυτο που λέει
(με νούμερο μέσα) πχ (1)	δευτερόλεπτα παύσης

1^η συνέντευξη 4/4/2023

Δημήτρης / Dhimiter (μπαμπάς)

1. Ερευνήτρια: Εεε μπαμπα πόσα χρόνια είσαι στην Ελλάδα και γιατί έφυγες απο την Αλβανία;
2. Δημήτρης: Φέτος τον ... Νοέμβρη κλείνω τα 25 χρόνια στην Ελλάδα. Εχω ζήσει πιο πολλά χρόνια της ζωής μου Ελλάδα παρά Αλβανία (3) εδώ ωρίμασα και μεγάλωσα.
3. Ερευνήτρια: Γιατι έφυγες απο την Αλβανία μπαμπά;
4. Δημήτρης: Τι να καθώμουν να κάνω;... Ήξερα οτι αν δεν κάνω αυτη την κίνηση θα πεινούσα. Δεν μας βοηθούσε το κράτος... Πόλεμος, πείνα...ανισότητα. Και που δούλευα εκεί τι νομίζεις πληρωνόμουν αντίστοιχα με την δουλειά που προσέφερα;... Πολυ κούραση.
5. Ερευνήτρια: Γιατι στην Ελλάδα δεν κουραζόσουν;
6. Δημήτρης: Κουραζόμουν και κουράζομαι... και παραπανω βέβεια. Με έβλεπαν απο άλλη εθνικότητα και με εκμεταλλεύταν... ήξεραν ότι έχω

- ανάγκη τα λεφτά τους (4) τουλάχιστον ήταν παραπάνω απο αυτα της Αλβανίας.
7. Ερευνήτρια: Σε περίμενε κάποιος Ελλάδα;
  8. Δημήτρης: Ο πατέρας μου...ήρθε Ελλάδα... Αθήνα αρχικά και μετά στην Θέρμη της Θεσσαλονίκης.
  9. Ερευνήτρια: Ήταν αυτό μια διευκόλυνση για σένα;
  10. Δημήτρης: Σίγουρα, το να είχα ένα δικό μου άτομο να με περιμένει με καθυσύχαζε... δεν ήμουν μόνος ήρθα με τα ξαδέρφια μου και κάτι φίλους.
  11. Ερευνήτρια: Πώς ήταν η πορεία; Με τι ήρθατε... εε απο που;
  12. Δημήτρης: Πολλές οι προσπάθειες ↑ (3) Επιχειρούσαμε απο το τελωνείο αλλά τίποτα μας γυρνούσαν πίσω... μετα δοκιμάσαμε απο το ΒΟΥΝΟ...
  13. Ερευνήτρια: Απο το βουνό;
  14. Δημήτρης: Ναι ↑ μέχρι λίγο πριν το τελωνείο μας πήγαινε αμάξι... μετα κατεβαίναμε και συνεχίζαμε με τα πόδια. Απο εκεί που περνούσαμε δεν χωρούσε αμάξι... διασχίζαμε το βουνο Γράμμος μέσα απο το Δάσος... το βουνό αυτο εκτίνεται μέχρι την Ελλάδα (3) και αυτο ήταν ένα θετικό στοιχείο για μας...
  15. Ερευνήτρια: μόνος σου;
  16. Δημήτρης: Όχι... ήμασταν πολλά άτομα και μόνο άντρες (3) όταν φτάσαμε Ελλάδα διασκορπιστήκαμε... άλλος πηρε τον δρόμο για Θεσσαλονίκη... άλλος έμεινε Καστοριά... άλλος Αθήνα..
  17. Ερευνήτρια : Μπα γιατι Ελλάδα και όχι κάπου αλλού;
  18. Δημήτρης: δεν ήταν δικιά μου επιλογή(4)... ο παππούς ειχε είχε επιλέξει την χώρα και την πόλη.
  19. Ερευνήτρια: Τι είχατε ακούσει;
  20. Δημήτρης: Όσοι είχαν πάει και πριν τον παππού...μου έλεγαν οτι υπάρχουν λεφτά... και οτι υπάρχει και δουλειά μεροκάματου... για εμας σίγουρα οι διδακτορική νόμοι που επέβαλε ο Ενβέρ Χότζα ήταν απαίσιοι... απο την στιγμή που γνωρίζαμε οτι υπάρχει μια καλύτερη ζωή (2) κάπου εκεί εκτος Αλβανίας.
  21. Ερευνήτρια: Αφήσατε μέλη της οικογένειας πίσω με τον παππού;
  22. Δημήτρης: Ναι, την μητέρα μου και την αδερφή μου.
  23. Ερευνήτρια: Αυτές πότε ήρθαν Ελλάδα;

24. Δημήτρης: Μετα απο δύο χρόνια σχεδόν... αυτές πέρασαν απο το τελωνείο κανονικά... δεν γινόταν να κάνουν τον ίδιο δρόμο με εμένα (2) δεν θα άντεχαν.
25. Ερευνήτρια: Ήταν αυτός ένας λόγος να μείνουν πίσω;
26. Δημήτρης: ΝΑΙ... δεν ξέραμε τι μας περιμένει... όταν πήγα εγω ήμουν μαζί με τον πατέρα μου... τον βοηθούσα στην οικοδομή (2) συγκεντρώναμε λεφτά... και τα στέλναμε στην οικογένεια που είχαμε αφήσει πίσω...
27. Ερευνήτρια: Μετά απο πόσο καιρό ξανα βρεθήκατε;
28. Δημήτρης: όταν εν τέλη έφτασα Ελλάδα δεν ξανα γύρισα Αλβανία... μέχρι να αποκτούσα χαρτιά (2)... ξανα βρέθηκα μαζί τους μετα απο δύο χρόνια σχεδόν...
29. Ερευνήτρια: Και όταν ήρθαν;
30. Δημήτρης: Όταν ήρθαν τί;
31. Ερευνήτρια: Που μένατε;
32. Δημήτρης: Νοικιάζαμε ένα σπίτι με ένα δωμάτιο βέβαια... που δύσκολα χωρούσαμε όλη η οικογένεια... δουλεύαμε όμως καθημερινά και απο δύο δουλειές... το πρωί οικοδομή το βράδυ κηπουρός (γελλάει), για να αλλάζαμε και να πέρναμε ένα μεγαλύτερο σπίτι...
33. Ερευνήτρια: Είχατε άλλλους γνωστούς Ελλάδα;
34. Δημήτρης: Είχαμε κάτι γνωστούς...Αλβανοί πάλι(3) είχα και τα ξαδέρφια μου... είχα και έχω φίλους Έλληνες...που στάθηκαν δίπλα μας στα πρώτα μας βήματα... μας βοηθούσαν και με την γλώσσα.
35. Ερευνήτρια: Είχες δυσκολία με την γλώσσα... εε την έμαθες εύκολα;
36. Δημήτρης: Την έμαθα αναγκαστικά... στην αρχή αρκετά σπαστά βέβαια (3) αλλα μετά καλύτερα... και πλέον άπταιστα(3)... 25 χρόνια Ελλάδα δεν τα λές και λίγα;... δεύτερη πατρίδα...
37. Ερευνήτρια: Μπαμπά έχεις βιώσει ποτέ τον ρατσισμό;
38. Δημήτρης: ΝΑΙ. Να με έχουν αποκαλέσει «να ο αλβανός» «γύρνα πίσω στην χώρα σου»...
39. Ερευνήτρια: Πως αντιδρούσες;
40. Δημήτρης: Δεν αντιδρούσα... ήξερα εξαρχής οτι θα έρθω αντιμέτωπος με τέτοιου ίδους άτομα(3)...
41. Ερευνήτρια: Σε ευχαριστώ πολύ μπαμπά.

Μαρία-Μαριόλλα (μαμά)

1. Ερευνήτρια: Μα εσύ πόσα χρόνια έχεις Ελλάδα;
2. Μαρία: Εγώ ήρθα το '98... ήμουν τότε 18 μόλις είχα τελειώσει το λύκειο στην Αλβανία.
3. Ερευνήτρια: Σε ποια πόλη εγκαταστάθηκες;
4. Μαρία: Εγώ έφυγα τότε με την οικογένειά μου και φτάσαμε στην Αθήνα
5. Ερευνήτρια: Συνέχισες σπουδές;
6. Μαρία: Τα πρώτα δύο χρόνια δούλευα... ήθελα να μάθω και καλύτερα την γλώσσα...
7. Ερευνήτρια: Δυσκολέυτηκες στο να μάθεις την γλώσσα;
8. Μαρία: όχι ιδιαίτερα, επειδή ήμουν και μικρή παράλληλα ενώ βοηθούσα την μητέρα μου στην δουλειά, πήγαινα σε ιδιαίτερα και μαθαίναμε Ελληνικά... μαζευόμασταν αρκετοί Αλβανοί διαφορετικων ηλικιών...
9. Ερευνήτρια: Με τι ασχολιόσουν;
10. Μαρία: Οικιακή βοηθός... συνόδευα και παράλληλα βοηθούσα την μαμά μου.
11. Ερευνήτρια: Πληρωνόσουν καλά;
12. Μαρία: ΟΧΙ...(3) έκανα και δουλειές που δεν αντιστοιχούσαν στην χρηματική αμοιβή που έπερνα...
13. Ερευνήτρια: ρατσισμό έχεις νιώσει και δεχτεί;
14. Μαρία: Σίγουρα... θυμάμαι να καθαρίζω με την μητέρα μου ένα σπίτι...οταν η ιδιοκτήτρια ήρθε και μας είπε: «εσείς οι αλβανίδες είστε για να καθαρίζεται σπίτι»...
15. Ερευνήτρια: Πως ένιωσες;
16. Μαρία: Δεν απαντήσαμε... ήταν κάπως ειρωνικο(2) δεν μπορούσα να πώ κάτι...εκείνη την περίοδο χρειαζόμασταν τα λεφτά τους...
17. Ερευνήτρια:Εγω ξέρω το πραγματικό σου όνομα..., γιατι το άλλαξες;
18. Μαρία: Εκείνη την εποχή όλοι άλλαζαν ονόματα... έβαζαν ελληνικά ονόματα ή ονόματα που πλησίαζαν τα δικά τους (3) Εμένα για παράδειγμα όλοι στην Ελλάδα με ξέρουν πλέον ως Μαρία, ενώ το ονομά μου είναι Mariolla (Μαριόλλα), όχι Mariola με δυο λ... με βαρύ λ...
19. Ερευνήτρια: Πλέον με ποιο όνομα σε ξέρουν;

20. Μαρία: Συστήνομαι και με τα δύο... και όποιο θυμούνται καλύτερα (γελάει)... έχω συνηθίσει και με τα δύο...
21. Ερευνήτρια: Γιατι άλλαξες το όνομά σου;
22. Μαρία: Για να αποφύγω ρατσιστικά σχόλια... να με αποκαλούν και πιο εύκολα... το Μαριόλλα τους δυσκόλευε ή δεν το προféρανε σωστά...
23. Ερευνήτρια: Έχουν αλλάξει τα πράγματα τώρα σε σύγκριση με το τότε;
24. Μαρία: Σίγουρα...έχω εξελιχθεί πνευματικά επαγγελματικά και οικονομικά... είμαστε χαρούμενη (3) Διαφορετική ζωή θα είχαμε στην Αλβανία και διαφορετική εδώ.
25. Ερευνήτρια: Σε ευχαριστώ μαμά.

3η συνέντευξη 18/4/2023

μεταφρασμενη συνέντευξη απο Αλβανικά σε Ελληνικά

Νίκος –Νίκε/Ramadan (παππούς)

1. Ερευνήτρια: Παππού εσύ πότε ήρθες Ελλάδα;
2. Νίκος: Εγώ το '83 ↑...απο τους πρώτους (γελλάει). Πηγαينوερχόμεουν Αλβανία...άφησα πίσω και μικρά παιδιά...
3. Ερευνήτρια: Που εγκαταστάθηκες πρώτα στην Ελλάδα;
4. Νίκος: Αρχικα πήγα στον Ασπρόπυργο – Αττικής... για σχεδόν 5 χρόνια ήμουν εκεί...
5. Ερευνήτρια: και μετά;
6. Νίκος: Μετά ήρθα εδω... στην Θεσσαλονίκη
7. Ερευνήτρια: Γιατι μετανάστευσες;
8. Νίκος: Δεν τα βγάζαμε πέρα στο χωριό της Κορυτσάς... Το χωριό μου φημίζεται για τα μήλα (3) είχαμε κανα δύο χωράφια που τα φυτεύαμε αλλα και πάλι ήταν τόσο υποτυμημένη η αξία τους (4) που δεν άξιζε να συνεχίσουμε... δεν είχαμε ελευθερία...δεν είχαμε λεφτά...
9. Ερευνήτρια: Τι είχες ακούσει για την Ελλάδα και γιατι ήρθες στην Ελλάδα και δεν πήγες κάπου αλλού;
10. Νίκος: όταν άνοιξε το μεταναστευτικό κύμα της Αλβανίας μερικοί γνωστοί μου... και συγγενείς μου (3) έφυγαν λαθραία στην Ιταλία... με παρακίνησαν

και μένα... Σκεφτηκα ότι ήταν μακρια πολύ...δεν ήθελα να απομακρυνθώ πιο πολύ απο την οικογένειά μου (3) σε αντίθεση με την Ελλάδα η οποία ήταν δίπλα στην Κορυτσά...

11. Ερευνήτρια: πως πήρες την απόφαση να φύγεις;
12. Νίκος: Ήθελα μια καλύτερη ζωη... φύγαμε χωρίς να έχουμε κάτι σίγουρο και όπου βγει...
13. Ερευνήτρια: πως έφτασες τελικά Ελλάδα;
14. [Νίκος; Λαθραία...περάσαμε τα σύνορα απο το βουνό την νύχτα... μαζευτήκαμε 15 άτομα απο διαφορετικές οικογένεις... υπήρχαν και άλλοι κρυμμένοι σε φορτηγά... πλήρωναν τους οδηγούς και περνούσαν... εγω δεν ήθελα να το ρισκάρω (3)... απο το βουνό ήταν πιο σίγουρη η διαδρομή (2) και πιο επικίνδυνη... δεν μας έβλεπε η αστυνομία.
15. Ερευνήτρια: Και ο οδηγός; Ήταν Αλβανός;
16. Νίκος; ΈΛΛΗΝΑΣ... πληρωνόταν απο εμας...(2) το είχε πλέον δουλειά...ρίσκαρε όμως άμα τον έπιαναν... φυλακή (2) δεν θα ξανα έβγαινε απο κει...(γελάει)].
17. Ερευνήτρια : Η οικογένειά σου σε ακολούθησε;
18. Νίκος: Όχι, ολοι παρέμειναν Αλβανία... ήθελα πρώτα να δοκιμάσω εγω...και να δω αν μπορώ να τα καταφέρω...για να συντηρησω την οικογένεια
19. Ερευνήτρια: Την φωτογραφία αυτή την έχουμε μπροστά μας απο την αρχή της συζήτησης, τι έχεις να μου πεις;
20. Νίκος: ήμουν χαρούμενος και ας ήμουν μακριά απο την πατρίδα και την οικογένειά μου (2) -αναλύει την φωτογραφία- είναι μια φωτογραφία που θα την έστελνα πίσω στην οικογένειά μου... παντα σημείωνα τις φωτογραφίες απο πίσω... γιατι όταν γεράσω.. καλή ώρα... ποτέ δεν ξες (4) ίσως δεν θυμάμαι αυτά που έχω περάσει. Ο Λάζε (ένας απο τους δύο που απεικονίζεται στην φωτογραφία 1.2.2), έχασε τον πατέρα του... δεν μπορεσε να επιστρεψει Αλβανία (3)... μετα για να ξανα έρθει πάλι τα ίδια... απο το βουνό (3)...
21. Ερευνήτρια: Μια χαρα τα θυμάσαι...
22. Νίκος: (γελάει)
23. Ερευνήτρια: Ξέρω ότι σου αρέσει πολύ το ποδόσφαιρο.
24. Νίκος: ΝΑΙ... άμα μου το επέτρεπε η υγεία μου θα συνέχιζα να παίζω... να και αυτή η φωτογραφία πριν απο αγώνα είναι(5)...αγώνα ποδοσφαίρου...
25. Ερευνήτρια: πως επικοινωνούσες με την οικογένειά σου;

26. Νίκος: είχα να δω την οικογένειά μου σχεδόν 7 μήνες... Παρά τις δυσκολίες... περνούσαμε καλά (3) δεν τις σκεφτόμασταν γιατί αυτο θα μας έριχνε πιο πολύ... δεν είχα κινητό να μιλήσω μαζί τους... έστελνα γράμματα και φωτογραφίες ... να με δουν κιόλας (4) να δουν ότι είμαι καλά...
27. Ερευνήτρια: Εσύ πως λάμβανες νέα τους;
28. Νίκος: Με τον ίδιο τρόπο...
29. Ερευνήτρια: σε ευχαριστώ παππου.

4η συνέντευξη 29/4/2023

Ντίνα-Ντενίσα (Θεία)

1. Ερευνήτρια: Εσύ θεία πότε ήρθες Ελλάδα;
2. Ντίνα: Εγώ ήρθα το 2000...
3. Ερευνήτρια: Πόσο χρονών ήσουν;
4. Ντίνα: Ήμουν 8 χρονών.
5. Ερευνήτρια: Ήσουν πολύ μικρή... καταλάβαινες τι επρόκειτο να γίνει;
6. Ντίνα: μου λέγανε διάφορα... έχω συγκρατήσει τα λόγια του πατέρα μου (4)... «εκεί θα έχουμε μεγάλο σπίτι... θα αγοράσουμε καινούρια ρούχα...».
7. Ερευνήτρια: Για σενα ήταν πιο εύκολη ή μετακίνηση στην Ελλάδα;
8. Ντίνα: Ναι απο αυτα που έχω ακούσει... εγω πέρασα απο τα σύνορα της Κρυσταλοπηγής... και χωρίς να με γυρίσουν πίσω.
9. Ερευνήτρια: Ελλάδα ποιος σας περίμενε;
10. Ντίνα: Ήταν ο πατέρας μου και ο αδερφός μου... ανυπομονούσα να τους δω (2) αλλά και να δω την καινούρια χώρα...
11. Ερευνήτρια: Είχες ξανα ακούσει για την Ελλάδα;
12. Ντίνα: ΝΑΙ...απο άτομα που γυρνούσαν πίσω στην Αλβανία...άλλους συγγενείς κυρίως... και εντυπωσιαζόμουν απο αυτα που έφερναν...
13. Ερευνήτρια: Δηλαδή;
14. Ντίνα: είχε φέρει κάποιος θυμάμαι κρουασάν με γέμιση κεράσι (3)...δεν είχαμε απο αυτά.. εγω δεν είχα ξανα δοκιμάσει και μου άρεσε πολύ
15. Ερευνήτρια: Και εσυ θεία έχεις αλλάξει όνομα. Πες μου σχετικά για αυτο.
16. Ντίνα: Το όνομά μου είναι Ντενίσα... το άλλαξα σε Ντίνα (3) και έλεγα απο το Κωνσταντίνα(γελάει)... όνομα που πλησιάζει αρκετά στο αρχικό μου...
17. Ερευνήτρια: Ποτε το άλλαξες;

18. Ντίνα: Δεν το άλλαξα εγω. Ήμουν πολύ μικρή... δεν ήξερα τι γινόταν και γιατί... το άλλαξα πριν περάσουμε τα σύνορα
19. Ερευνήτρια: Σταμάτησες το σχολείο Αλβανία;
20. Ντίνα: Στην Αλβανία έκανα την πρώτη δημοτικού... όταν ήρθα Ελλάδα τον πρώτο χρόνο έκατσα και έμαθα την γλώσσα με την βοήθεια Ελλήνων γειτόνων...
21. Ερευνήτρια: Πήγες σχολείο;
22. Ντίνα: Ξανα επανέλαβα την πρώτη δημοτικού (3) και ήμουν δύο χρόνια μεγαλύτερη απο τα άλλα παιδιά... και σωματικά πιο ανεπτυγμένη...
23. Ερευνήτρια: Έχεις βιώσει ρατσιστικές σκηνές;
24. Ντίνα: ΝΑΙ... και για το ότι ήμουν μεγαλύτερη και για το ότι ήμουν απο την Αλβανία...
25. Ερευνήτρια: Πως το αντιμετώπιζες αυτο;
26. Ντίνα: Δεν τους έδινα σημασία εκείνη την στιγμή... αλλά όταν γυρνούσα σπίτι έκλαιγα
27. Ερευνήτρια: Και τώρα;
28. Ντίνα: Τώρα νιώθω περήφανη... και που είμαι απο την Αλβανία και που μεγάλωσα Ελλάδα... σίγουρα έχω μια πιο ικανοποιητική ζωή εδώ που δεν θα την είχα Αλβανία.
29. Ερευνήτρια: Σε ευχαριστώ θεία.